

การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่น
ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี*

APPLICATION OF THE BRAHMAVIHARA DHAMMA PRINCIPLE TO PROMOTE THE
ADMINISTRATION OF LOCAL POLITICIANS IN BAN KUM SUBDISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION AT MUEANG DISTRICT
IN PHETCHABURI PROVINCE

ทศพล สาตร์สาคร

Totsapon Satsakorn

อนุชา พละกุล

Anucha Bhalakula

พระสมุห์อาคม อาคมธีโร

Phra Samu Akhom Akhomtiro

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: kookkai.bankum4829@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมวิธีครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม 2) เปรียบเทียบการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) นำเสนอการประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 372 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ผลการศึกษา พบว่า 1) ระดับการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มี อายุ และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริม

* Received 4 August 2025; Revised 16 December 2025; Accepted 17 December 2025

การบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม คือ การน้อมนำเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขามาใช้ในการดำเนินงาน เมตตาส่งเสริมการพัฒนาและใส่ใจประชาชน กรุณาเน้นการลดความเหลื่อมล้ำ และช่วยเหลือผู้เดือดร้อน มุทิตาแสดงความยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น และอุเบกขาสร้างความเป็นธรรม ความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือในการบริหาร ทั้งหมดนี้ช่วยสร้างการเมืองท้องถิ่นที่โปร่งใส ยั่งยืน และมีจริยธรรม

คำสำคัญ: หลักพรหมวิหารธรรม, การบริหารงาน, นักการเมืองท้องถิ่น

Abstract

This mixed-method research aimed to 1) study the level of local politicians' administration in Ban Kum Subdistrict Administrative Organization; 2) compare the administration of local politicians in Ban Kum Subdistrict Administrative Organization by personal factors; and 3) propose the application of the Brahmavihara Dharma principle to promote the administration of local politicians in Ban Kum Subdistrict Administrative Organization. The quantitative research sample consisted of 372 residents aged 18 years and older in the Ban Kum Subdistrict Administrative Organization area, along with 9 key informants for the qualitative research. Quantitative data were analyzed using percentages, means, standard deviations, and F-tests via one-way ANOVA, while qualitative data were analyzed using descriptive content analysis. The results of the study revealed that 1) the overall level of local politicians' administration in Ban Kum Subdistrict Administrative Organization is at a high level. 2) The results of the comparison of local politicians' administration in Ban Kum Subdistrict Administrative Organization by personal factors revealed that people of different ages and occupations have different opinions on the administration of local politicians in Ban Kum Subdistrict Administrative Organization. Overall, the difference was statistically significant at the 0.05 level. 3) The application of the principles of Brahmavihara Dhamma to promote the administration of local politicians in the Ban Kum Subdistrict Administrative Organization is to incorporate loving-kindness, compassion, sympathetic joy, and equanimity in their operations. Loving-kindness promotes development and cares for the people; compassion emphasizes reducing inequality and helping those in need; sympathetic joy congratulates others on their success; and equanimity creates fairness, integrity, and credibility in administration. All of this helps create local politics that is transparent, sustainable, and ethical.

Keywords: The Principles of Brahmavihara Dhamma, Administration, Local Politicians

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 (2560) กำหนดให้รัฐจะต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น พึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เองโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นองค์กรของประชาชนในท้องถิ่นที่ควรบริหารจัดการโดยประชาชนในท้องถิ่นและดำเนินงานเพื่อผลประโยชน์ทั้งหลายของประชาชนในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นเพราะถ้าท้องถิ่นแห่งใดมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดี ปฏิบัติงานโดยยึดผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก ประชาชนในท้องถิ่นนั้นก็จะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแต่ในทางตรงกันข้ามถ้าท้องถิ่นแห่งใดมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ดี ประชาชนในท้องถิ่นนั้นก็ย่อมไม่มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน ปัจจุบันรัฐธรรมนูญไทยยังคงได้ให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ทำหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนต่อไป (โชคสุข กรกิตติชัย, 2560) นอกจากนั้นสิ่งที่จะนำการท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จได้ก็คือผู้นำ ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญต่อกลุ่มประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกสภาท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางและศูนย์รวมพลังของสมาชิกฯ ความสำเร็จของท้องถิ่นหรือกลุ่มผู้บริหารท้องถิ่นจึงขึ้นอยู่กับผู้นำการเมืองท้องถิ่นนั้นๆ ในองค์กรท้องถิ่นใดก็ตามที่มีความสามารถในการบริหารหรือจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ทั้งนี้ประการหนึ่งเป็นเพราะบทบาทผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่ได้มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่นนั้นว่าจะนำพาองค์กรท้องถิ่นนั้นไปในทิศทางใด ผู้นำการเมืองท้องถิ่น จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเนื่องจากผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นหลักของการบริหารงานในท้องถิ่นและเป็นหัวหน้าของกลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นจึงมีผลสะท้อนต่อการปฏิบัติงานและผลงานการพัฒนาท้องถิ่นแต่ละแห่งเป็นอันมาก เพื่อเป็นไปตามความคาดหวังของประชาชนที่ตั้งใจไว้ (สุดเขต สกุธทอง, 2566)

สำหรับพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ตำบลเป็นพื้นที่ของการปกครองท้องถิ่นของอำเภอเมืองเพชรบุรี ประกอบไปด้วย 13 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านไต้วัดน้อย หมู่ที่ 2 บ้านไต้กรมทหาร หมู่ที่ 3 บ้านน้ำหัก หมู่ที่ 4 บ้านท้องคั่ง หมู่ที่ 5 บ้านโพธิ์ หมู่ที่ 6 บ้านบางปลาหมอ หมู่ที่ 7 บ้านบางปลาหมอ หมู่ที่ 8 บ้านหน้าวัดกุฎี หมู่ที่ 9 บ้านกุ่ม หมู่ที่ 10 บ้านกุ่ม หมู่ที่ 11 บ้านใหม่ หมู่ที่ 12 บ้านไต้เหมืองใหญ่ หมู่ที่ 13 บ้านเหนือวัดปากคลอง ตามที่รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาเป็นของตนเอง เพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและการให้บริการประชาชนได้อย่างรวดเร็ว องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่มได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลตามขั้นตอนโดยประสานกับชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโดยการจัดทำประชาคมเพื่อรับทราบปัญหาความต้องการของประชาชนและประเด็นที่ต้องการพัฒนา รวมถึงการพัฒนาส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาลและนโยบายของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นฉบับนี้ ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ ได้แก่ คณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาโดยคำนึงถึงประโยชน์ของท้องถิ่นและประชาชนเป็นสำคัญ เพื่อให้ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่มจะได้รับประโยชน์ และจะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานตามโครงการต่างๆ บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม, 2567)

นักการเมืองท้องถิ่น ถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นในยุคที่ปัญหาสังคมและเศรษฐกิจมีความซับซ้อนมากขึ้น นักการเมืองท้องถิ่นเป็นตัวแทนของประชาชนที่ใกล้ชิดที่สุดและมีหน้าที่หลักในการปรับนโยบายให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน อย่างไรก็ตาม การทำงานของพวกเขา มักเผชิญกับข้อจำกัดหลายประการ เช่น การขาดทรัพยากร การแทรกแซงจากการเมืองระดับชาติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ยังไม่เพียงพอ (พระวิจิตร ญาณวโร และ เวณ สุธีริช ชัม, 2568) หากนักการเมืองท้องถิ่นมีการบริหารด้วยหลักคุณธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่พึงมีในตัวผู้บริหารทุก ๆ คน โดยเฉพาะหลักพรหมวิหารธรรมที่ประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เพื่อให้เป็นที่รักและศรัทธา การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการทำงานของผู้บริหารควรเริ่มที่หลักคิดการบริหาร โดยการใช้อุเบกขาเป็นหลักในการบริหาร เพราะอุเบกขาเป็นเรื่องของปัญญา อุเบกขา ซึ่งหมายถึง การวางเฉย การวางเฉยในที่นี้ไม่ใช่การปล่อยวางจากปัญหาทั้งปวง หรือการไม่สนใจเรื่องต่าง ๆ เพราะถ้าปล่อยวาง หรือไม่ใส่ใจในหน้าที่ ก็ไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นการทำงานได้หรือเรียกอีกอย่างว่า ละทิ้งหน้าที่ เพราะการเป็นผู้บริหารองค์การสิ่งที่ต้องระลึกละลึกเสมอสำหรับการเข้าสู่การดำรงตำแหน่ง คือ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร ในการเป็นผู้บริหาร ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารระดับที่สูงกว่าผู้บริหารระดับเดียวกัน ลูกค้าหรือผู้รับบริการลูกน้องหรือพนักงานในส่วนงานอาชีพต้องตระหนักว่ามีคนอื่น ๆ ที่คาดหวังไว้สำหรับการเข้ามาของผู้บริหารที่นำองค์กรรอดพ้นจากวิกฤตสร้างความเจริญเติบโตให้องค์การ แข็งแรง และมีอนาคตที่มั่นคง ทุกคนในองค์กรมีขวัญและกำลังใจในการทำงานสามารถฝ่ากอนาคตทั้งชีวิตของเขาเหล่านั้น แต่ในทีนี้อุเบกขา หมายถึง ความเป็นกลาง เป็นปกติ ไม่เอนเอียงไปด้วยความรักและความชังต่อใคร จะทำให้ไม่เกิดการแบ่งพรรค แบ่งพวก ไม่ทำให้เกิดการประจบสอพลอในองค์กร และที่สำคัญการไม่ช่วยเหลือคนที่ทำผิด (จักรกฤษณ์ โปตาพล, 2568)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเรื่อง “การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี” เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการศึกษาด้านการประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่น และจะเป็นการส่งเสริมให้นักการเมืองท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้บริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ทำหน้าที่ที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดและบริหารงานโดยการนำหลักพรหมวิหารธรรมซึ่งเป็นธรรมของพรหมหรือของท่านผู้เป็นใหญ่อันได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนในพื้นที่และจะเกิดประโยชน์ต่อประชาชนมาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นใน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นใน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ ดังต่อไปนี้ดังนี้ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัด เพชรบุรี ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (หมู่ที่ 1 – หมู่ที่ 13) และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 5,188 คน กำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 372 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบแบ่งชั้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้าน พระพุทธศาสนา มีประสบการณ์การสอนหรือการปฏิบัติธรรมไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีบทบาทในการเผยแผ่หรือจัด กิจกรรมทางศาสนาในชุมชน กลุ่มที่ 2 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน เป็นผู้มีความรู้ด้าน รัฐศาสตร์ การบริหารราชการ การปกครองท้องถิ่น หรือการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ มีประสบการณ์วิชาการ หรือการทำงานด้านการปกครองไม่น้อยกว่า 3 ปี กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ดำรงตำแหน่งผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เช่น นายก อบต., รองนายก, เลขานุการ) มีประสบการณ์ บริหารงานระดับองค์กรไม่น้อยกว่า 2 ปี และมีบทบาทในการตัดสินใจหรือวางแผนงานในชุมชน และ กลุ่มที่ 4 ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน เป็นผู้นำชุมชนที่มีบทบาทในการประสานงานกับชาวบ้านหรือจัดกิจกรรมชุมชน มีความรู้ และเข้าใจปัญหา ความต้องการ และบริบทของชุมชน รวมผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น จำนวน 9 คน โดยใช้ การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากผู้เกี่ยวข้องกับการประยุกต์หลักพรหมวิหาร ธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัด เพชรบุรี โดยกลุ่มนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนาให้ความรู้และแนวทางด้านหลักธรรม กลุ่มนักวิชาการด้าน รัฐศาสตร์ให้มุมมองด้านการบริหารและนโยบาย ส่วนผู้บริหารท้องถิ่นและผู้นำชุมชนสะท้อนประสบการณ์จริงและ ผลกระทบต่อชุมชน ทำให้สามารถศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพรหมวิหารธรรมกับการบริหารงานท้องถิ่นได้ อย่างครบถ้วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 4 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักพรหมวิหารธรรม จำนวน 12 ข้อ มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบ ลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี มีจำนวน 15 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิดมีการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต สเกล (Likert, R, 1976) ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย (content validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม ซึ่งจากการคำนวณหาค่า IOC ครั้งนี้ได้เท่ากับ 0.87 และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามในภาพรวมทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.927

2. แบบสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือวิจัย ซึ่งเป็นการใช้คำถามปลายเปิดที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถออกความเห็นหรือให้ข้อมูลได้อย่างเปิดกว้าง ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 372 ชุด ซึ่งเป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (หมู่ที่ 1 – หมู่ที่ 13) และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 คน จากนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน และ ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ สำหรับแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก นำไปวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับหลักพรหมวิหารธรรม และวิเคราะห์การบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการ

เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

1) วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอ และสามารถตัดสินได้ว่าจะดึงคำหรือข้อความใดออกมาจากเอกสารหรือตัวบทและจะทิ้งคำหรือข้อความใดออกไป

2) คำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์โดยมีการโยงเข้ากับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความกว้างขึ้น และนำไปสู่การอ้างอิงกับข้อมูลอื่นๆ ได้

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี มีการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา/ปวช. ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม

1. ระดับการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี ภาพรวม

การบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่น	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการวางแผน	3.72	0.71	มาก
2. ด้านการจัดองค์การ	3.71	0.66	มาก
3. ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ	3.72	0.70	มาก
4. ด้านการประสานงาน	3.93	0.75	มาก
5. ด้านการควบคุม	3.95	0.73	มาก
รวม	3.81	0.51	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ระดับการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.81, S.D.= 0.51) เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านการควบคุม ($\bar{X}=3.95$, $S.D.=0.73$) ด้านการประสานงาน ($\bar{X}=3.93$, $S.D.=0.75$) ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ($\bar{X}=3.72$, $S.D.=0.70$) ด้านการวางแผน ($\bar{X}=3.72$, $S.D.=0.71$) และด้านการจัดองค์การ ($\bar{X}=3.71$, $S.D.=0.66$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1) ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่น ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($t = 0.093$, $Sig = 0.911$) จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

2) ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกัน ($F = 2.725$, $Sig = 0.029$) จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($F = 0.931$, $Sig = 0.473$) จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

4) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกัน ($F = 2.316$, $Sig = 0.033$) จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี

การบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน มุ่งวางยุทธศาสตร์บริหารงานบุคคลให้สอดคล้องกับการกระจายอำนาจ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม พัฒนาทักษะอย่างสม่ำเสมอ และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและตอบสนองประชาชนได้ดี 2) ด้านการจัดการ เน้นความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมตัดสินใจ สร้างโครงสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ใช้เทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และมีระบบตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง 3) ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ผู้นำต้องมอบหมายงานตามความสามารถ สื่อสารชัดเจน ติดตามงานอย่างใกล้ชิด ตัดสินใจเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย 4) ด้านการประสานงาน มุ่งบูรณาการแผนกับทุกภาคส่วน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน สื่อสารอย่างตรงไปตรงมา และฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงาน 5) ด้านการควบคุม ใช้หลักธรรมาภิบาล ตรวจสอบตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด มีเกณฑ์การทำงานชัดเจน และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยติดตามงาน เพื่อความโปร่งใสและประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยมีแนวทางการประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี แบ่งได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านเมตตา ความรักความปรารถนาดี เป็นการบริหารด้วยความปรารถนาดีและจริงใจต่อประชาชน โดยเน้นการ

พัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึง การจัดสรรงบประมาณอย่างยุติธรรม และการให้บริการด้วยความอ่อนโยน สร้างความเชื่อมั่นและลดความขัดแย้งในชุมชน 2) ด้านกรรณา ความสงสาร คือ การเข้าใจและเห็นใจในปัญหาของประชาชน โดยมุ่งช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาส ส่งเสริมความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อสร้างสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและสามัคคี 3) ด้านมูทิตา ความเบิกบานพลอยยินดี คือ การยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือแทนการแข่งขัน ลดอคติ ส่งเสริมบรรยากาศการทำงานเชิงบวก เป็นแรงผลักดันสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน 4) ด้านอุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง เน้นความเป็นกลาง ยุติธรรม และไม่ลำเอียงในการตัดสินใจ ผู้บริหารใช้เหตุผลและกฎหมายเป็นหลัก ไม่ยึดติดกับอารมณ์ส่วนตัว ซึ่งช่วยให้เกิดความไว้วางใจและความสงบเรียบร้อยในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี

ระดับการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านการควบคุม ด้านการประสานงาน ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ด้านการวางแผน และด้านการจัดองค์การ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า นักการเมืองท้องถิ่นมีรูปแบบกระบวนการในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยการทำหน้าที่หลัก 5 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม ซึ่งนักการเมืองท้องถิ่นเป็นตัวแทนของประชาชนที่ใกล้ชิดที่สุดและมีหน้าที่หลักในการปรับนโยบายให้เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน สร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนในพื้นที่และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพศาล นพรัตน์ และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนในเทศบาลตำบลแม่แตง อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนในเทศบาลตำบลแม่แตง อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

1) ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นของประชาชน ต่อการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่น ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสุวรรณจันทรังษี (คำมู โคตรโนนกอง) และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง “การบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการปกครองของผู้ปกครองท้องถิ่นในอำเภอนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสุวรรณจันทรังษี (คำมู โคตรโนนกอง) และคณะ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง “การบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรม เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการปกครองของผู้ปกครองท้องถิ่นในอำเภอนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน พบว่า ประชาชนที่มีอายุ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ มาเมือง (2564) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารตามหลักพรหมวิหารธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย” ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักพรหมวิหารธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอมืองเลย จังหวัดเลย จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของประชาชนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ โรจนิทร์ ศรีป้องพันธ์ และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารจัดการในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์” ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ แตกต่างกัน โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี

การนำ “หลักพรหมวิหารธรรม” ได้แก่ 1) ด้านเมตตา ความรักความปรารถนาดี 2) ด้านกรุณา ความสงสาร 3) ด้านมุทิตา ความเบิกบานพลอยยินดี และ 4) ด้านอุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง มาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี ส่งเสริมให้นักการเมืองท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้บริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ทำหน้าที่ที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนด และบริหารงานโดยการนำหลักพรหมวิหารธรรมซึ่งเป็นธรรมของพรหมหรือของท่านผู้เป็นใหญ่ อันได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนในพื้นที่และจะเกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด บนหลักการบริหารงาน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์การ 3) ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ 4) ด้านการประสานงาน และ 5) ด้านการควบคุม โดยใช้หลักพรหมวิหารธรรม ดังนั้น เพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยการนำหลักพรหมวิหารธรรมมาประยุกต์ใช้ ควรมีการดำเนินงานดังนี้ 1) ด้านเมตตา ความรักความปรารถนาดี ควรมีการบริหารงานด้วยความเมตตา กล่าวคือ การมีความจริงใจและปรารถนาดีต่อประชาชน การให้บริการอย่างเท่าเทียมและเคารพความคิดเห็นของทุกคนจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการร่วมมือในการพัฒนา รวมถึงการสื่อสารที่อ่อนโยน

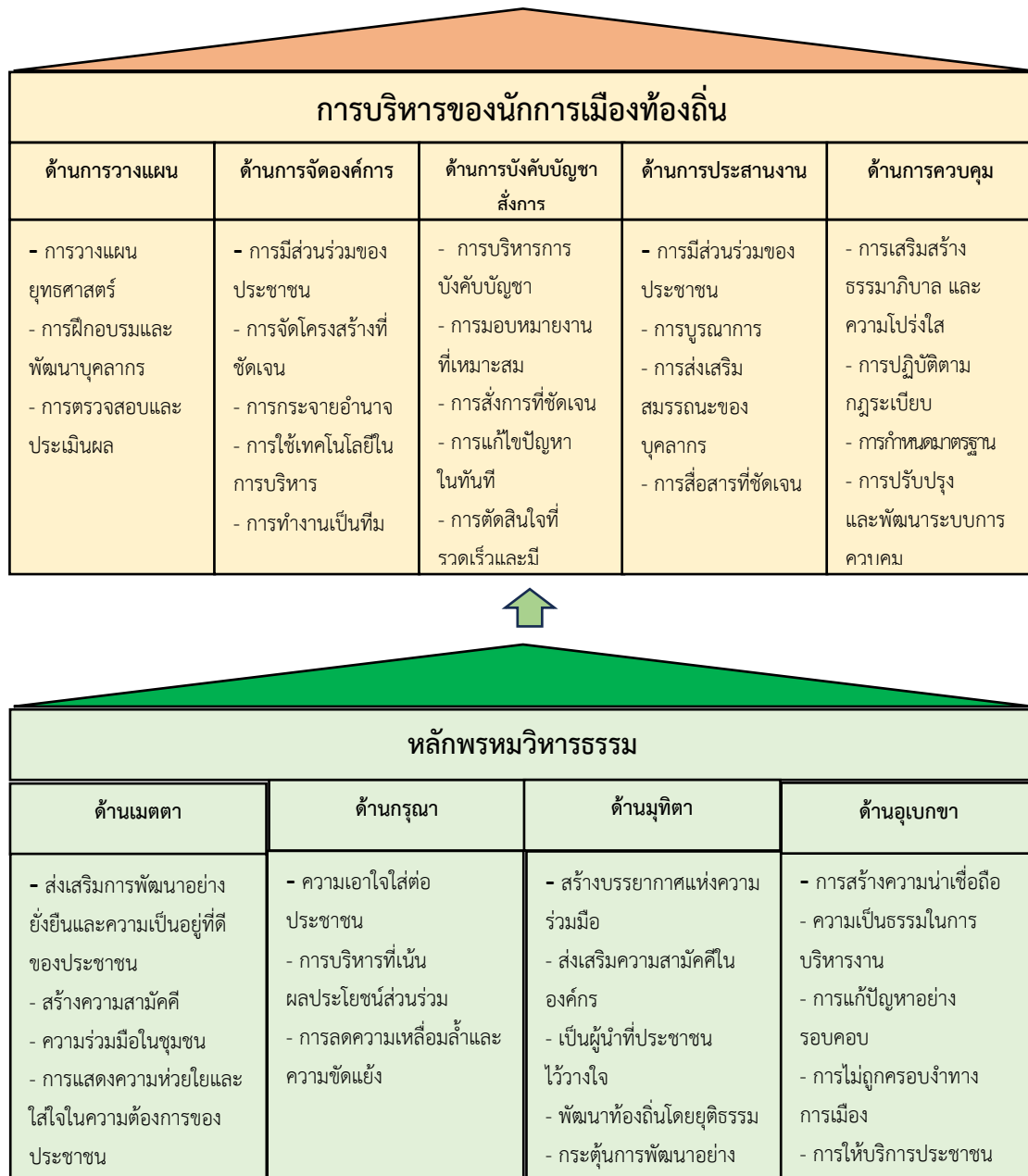

และสุขภาพจะช่วยลดความขัดแย้งและเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน ควรส่งเสริมความร่วมมือ ความเข้าใจ และความสามัคคีในหมู่ประชาชน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาชุมชนให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและมั่นคง นอกจากนี้ยังทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น และสร้างสังคมที่มีความเป็นธรรมและมีคุณภาพชีวิตที่ดี 2) ด้านกรุณา ความสงสาร ควรมีการบริหารงานที่อาศัยหลักกรุณาจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำและประชาชน ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมที่ดีขึ้น ควรใช้ความกรุณาเป็นแนวทางในการบริหารงานช่วยลดความเหลื่อมล้ำในชุมชนและสร้างความเท่าเทียมกันในสังคม นอกจากนี้ยังช่วยลดความขัดแย้งต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีและความร่วมมือระหว่างกลุ่มคนในชุมชน 3) ด้านมูทิตา ความเบิกบานพลอยยินดี ควรการสร้างบรรยากาศที่ทุกคนยินดีในความสำเร็จของผู้อื่นและลดการแข่งขันที่ไม่จำเป็น จะช่วยให้เกิดการร่วมมือกันในองค์กร ควรส่งเสริมให้มีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งผู้นำควรมุ่งมั่นในการส่งเสริมคุณธรรมในทุกการตัดสินใจ และยึดหลักความเป็นธรรมไม่ถูกครอบงำด้วยอคติ 4) ด้านอุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง ควรสร้างความเชื่อมั่นและความสามัคคีในชุมชน เมื่อผู้นำมีอุเบกขา จะสามารถตัดสินใจอย่างยุติธรรม ส่งผลให้ชุมชนมีความสามัคคีและไว้วางใจในผู้นำ ควรกำหนดนโยบายการบริหารที่ยุติธรรม ใช้หลักอุเบกขาในการตัดสินใจและกำหนดนโยบาย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและความโปร่งใสในการบริหารงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครินทร์ สมศักดิ์ และคณะ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์การส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นตามหลักพรหมวิหาร 4” ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 เป็นแนวทางในการปฏิบัติของผู้นำไม่ว่า จะเป็นผู้นำในท้องถิ่นหรือผู้นำในองค์กรต่าง ๆ ทุกองค์กรก็สามารถนำหลักพรหมวิหาร 4 มาปฏิบัติได้เช่นกัน เพื่อลดปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ ในสังคมที่ปัจจุบันยังมีมากขึ้นตาม สภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ผู้นำท้องถิ่นจึงมีความสำคัญที่เป็นตัวขับเคลื่อนองค์กร ท้องถิ่นที่เป็นองค์กรที่ใกล้ชิดกับประชาชนในสังคม ซึ่งนอกจากผู้นำต้องเป็นแบบอย่างที่ดี จะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต และมีปัญญาแล้ว ยังต้องมีหลักพรหมวิหาร 4 คือ (1) เมตตา ความรักความปรารถนาดี (2) กรุณา ความสงสาร (3) มูทิตา ความยินดี (4) อุเบกขา ความวางใจเป็นกลาง เพื่อ นำมาใช้ปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนในชุมชนเพื่อให้เกิดความเต็มใจที่จะให้ความ ร่วมมือในการแก้ปัญหาที่มีความสามัคคี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความสงบสุข อย่างยั่งยืน ผู้นำควรมีความมุ่งมั่นเพื่อความสำเร็จของส่วนรวมไม่ควรมุ่งเน้นความสำเร็จใน ตำแหน่งและผลประโยชน์ของตนเอง ต้องมีความเพียบพร้อมทั้งทางจิตใจและด้านความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และที่ขาดไม่ได้ต้องยึดหลักปฏิบัติ ตามหลักพรหมวิหาร 4 ที่ถือว่าเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนในการเป็นผู้นำได้อย่างสมบูรณ์

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่อง การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นใน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมทั้ง 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมให้การบริหารงานท้องถิ่นมีคุณธรรม โปร่งใส มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน ช่วยให้ชุมชนเกิดความสามัคคี เชื่อมมั่น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มาใช้เป็น แนวทางได้องค์ความรู้ใหม่ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัยได้ทราบถึง 1) ระดับการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มี อายุ และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) การประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม คือ การน้อมนำเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขามาใช้ในการดำเนินงาน เมตตาส่งเสริมการพัฒนาและใส่ใจประชาชน กรุณาเน้นการลดความเหลื่อมล้ำและช่วยเหลือผู้เดือดร้อน มุทิตาแสดงความยินดีกับความสำเร็จของผู้อื่น และอุเบกขาสร้างความเป็นธรรม ความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือในการบริหาร ทั้งหมดนี้ช่วยสร้างการเมืองท้องถิ่นที่โปร่งใส ยั่งยืน และมีจริยธรรม ข้อเสนอแนะประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน นักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม ควรมีการวางแผนทางด้านการจัดสรรทรัพยากรบุคคลเป็นอย่างระบบ 2) ด้านการจัดองค์การ นักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม ควรมีการจัดการส่วนงานอย่างเหมาะสมตามอัตรากำลังคน และ3) ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ นักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม ควรมีการออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด 4) ด้านการประสานงาน นักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม ควรมีการจัดทำระเบียบวิธีการทำงาน เพื่อให้บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ และ2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรทำการศึกษาวิจัยความคาดหวังของประชาชนต่อนักการเมืองท้องถิ่น 2) ควรทำการศึกษาวิจัยรูปแบบของการประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี และ3) ควรทำการศึกษาวิจัยการประยุกต์หลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลทุกที่ ในเขตจังหวัดเพชรบุรี

บรรณานุกรม

- จักรกฤษณ์ โปตาพล. (2568). ผู้บริหารกับพรหมวิหารธรรม. เข้าถึงได้จาก <https://slc.mbu.ac.th/>
- โชคสุข กรกิตติชัย. (2560). ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. เรียกใช้เมื่อ 28 เมษายน 2568 จาก https://cdc.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=42360
- พระครูสุวรรณจันทรังษี (คำมู โคตรโนนกong) และคณะ. (2566). การบูรณาการหลักพรหมวิหารธรรมเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการปกครองของผู้ปกครองท้องถิ่นในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ. วารสารชัยภูมิปริทรรศน์, 6(3), 64-75.
- พระวิจิตร ญาณวโร และ เวณ สุธีริช ชัม. (2568). บทบาทนักการเมืองท้องถิ่นต่อการพัฒนานโยบายสาธารณะ. วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ, 8(2), 213-227.

- ไพฑูรย์ มาเมือง. (2564). การบริหารตามหลักพรหมวิหารธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย. วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์, 7(1), 47-57.
- ไพศาล นพรัตน์ และคณะ. (2566). ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนในเทศบาลตำบลแม่แตง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร วิทยาเขตแพร่, 9(1), 1-14.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, หน้า 1-90.
- โรจน์นทร์ ศรีป้องกัน และคณะ. (2561). บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารจัดการในเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. วารสารธุรกิจปริทัศน์, 10(2), 39-54.
- สุดเขต สกลทอง. (2566). ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีผลต่อการบริหารแนวใหม่ กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์รวมสมัย, 4(1), 16-29.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม. (2567). แผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกุ่ม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี. เข้าถึงได้จาก [http://www.bankum-sao.go.th/site/attachments/article/546/\\$RPV934V.pdf](http://www.bankum-sao.go.th/site/attachments/article/546/$RPV934V.pdf)
- อักรินทร์ สมศักดิ์ และคณะ. (2565). ศึกษาวิเคราะห์การส่งเสริมภาวะผู้นำท้องถิ่นตามหลักพรหมวิหาร 4. วารสารมหาจุฬานาครทรรพ์, 9(10), 78-89.
- Likert, R. (1976). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Reading in Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley and Son.
- Taro Yamane. (1973). Statistics: An Introductory Analysis (3rd ed.). New York: Harper and Row.